

Zestaw 8B. Węglowodory - przykładowe zadania i ich rozwiązania

Przykładowe zadania

Zadanie 1

Narysuj wzór sumaryczny, półstrukturalny i strukturalny

- a) propanu
- b) propenu
- c) propynu

Zadanie 2

Narysuj wzór półstrukturalny alkenu mającego w cząsteczce 4 atomy węgla, którego łańcuch węglowy jest:

- a) prosty
- b) rozgałęziony

Zadanie 3

Narysuj wzór półstrukturalny alkinu mającego w cząsteczce 5 atomów węgla, którego łańcuch węglowy jest:

- a) prosty
- b) rozgałęziony

Zadanie 4

Podane niżej węglowodory zaszereguj do alkanów, alkenów lub alkinów

C_8H_{18} C_6H_{14} C_3H_4 $C_{12}H_{24}$ C_9H_{20} C_6H_6 C_7H_{16} $C_{10}H_{20}$ C_9H_{16} C_5H_{12} $C_{11}H_{22}$ C_2H_2
 C_8H_{14}

Zadanie 5

Uzupełnij zdania tak, były one prawdziwe. Podkreśl wybrane określenie

- a) Węglowodory należące do jednego szeregu homologicznego posiadają / nie posiadają takie same właściwości chemiczne.
- b) Węglowodory należące do jednego szeregu homologicznego różnią się / nie różnią się właściwościami fizycznymi.

Zadanie 6

Podkreśl poprawne określenia.

Wraz ze wzrostem długości łańcucha węglowego w alkanach:

rośnie masa cząsteczkowa;   zwiększa się lotność;   rośnie rozpuszczalność w wodzie;
wzrasta temperatura wrzenia i topnienia;   maleje gęstość;   maleje aktywność chemiczna;

Zadanie 7

Podanym poniżej terminom przyporządkuj prawdziwe określenie

Lp	Termin		Określenie
1	Gaz ziemny	A	Mieszanina wzajemnie w sobie rozpuszczonych węglowodorów
2	Monomer	B	Produkt polimeru
3	Ropa naftowa	C	Mieszanina substancji, w skład których wchodzi atomy C, H, O, S, N
4	Polietylen	D	Mieszanina lekkich alkanów
5	Węgiel kamienny	E	Substrat polimeru
		F	Tworzywo sztuczne

1	2	3	4	5

Zadanie 8

Napisz reakcję całkowitego spalania

- a) etanu
- b) etenu

Zadanie 9

Napisz reakcję półspalania

- a) węglowodoru nasyconego o pięciu atomach węgla w cząsteczce
- b) alkinu o trzech atomach węgla w cząsteczce

Zadanie 10

Napisz reakcję otrzymywania acetylenu

Zadanie 11

Spośród podanych poniżej właściwości podkreśl te, które są wspólne dla wszystkich węglowodorów nasyconych

są mało aktywne chemicznie; są to ciecze; ulegają reakcji polimeryzacji; spalają się do dwutlenku węgla i pary wodnej; rozpuszczają się w wodzie; są składnikami gazu ziemnego; pomiędzy atomami węgla występują tylko wiązania pojedyncze;

Zadanie 12

Spośród podanych poniżej określeń podkreśl te, które charakteryzują eten:

jest alkenem; jest alkanem; to gaz; to ciało ciekłe; ulega reakcji spalania; należy do węglowodorów nasyconych; odbarwia roztwór wody bromowej; jest substancją mało aktywną;

Zadanie 13

Zaprojektuj doświadczenie za pomocą którego odróżnisz propan od propenu. W tym celu:

a) wybierz odpowiedni odczynnik spośród:

woda, kwas solny, woda bromowa, wodorotlenek sodu

b) narysuj schemat doświadczenia

c) zapisz obserwacje

d) sformułuj wnioski

Zadanie 14

Napisz równanie reakcji zachodzącej pomiędzy następującymi substancjami.

a) etenem a bromem

b) etenem a wodorem

Zastosuj wzory sumaryczne i półstrukturalne*. Utwórz nazwy produktu.

Zadanie 15*

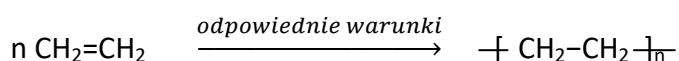
Zapisz za pomocą wzorów sumarycznych i półstrukturalnych podane poniżej równania reakcji. Utwórz nazwy produktów.

a) 1 cząsteczka etynu reaguje z 1 cząsteczką bromu

b) 1 cząsteczka etynu reaguje z 2 cząsteczkami bromu

Zadanie 16*

Wiedząc, że reakcja polimeryzacji etenu zachodzi zgodnie z równaniem :

zapisz reakcję polimeryzacji propenu. Utwórz nazwy reagentów.

Zadanie 17

Naturalnymi źródłami węglowodorów są ropa naftowa, gaz ziemny i węgiel kamienny. Substancje te poddaje odpowiednim procesom i otrzymuje się wiele cennych surowców.

Wymienione poniżej produkty :

gaz koksowniczy, mazut, nafta, benzyna, metan, oleje napędowe, koks,

podziel na te, które można otrzymać z

- a) gazu ziemnego
- b) węgla kamiennego
- c) ropy naftowej.

Zadanie 18

Oblicz masę cząsteczkową

- a) metanu
- b) alkenu o czterech atomach węgla

Zadanie 19

Wyznacz stosunek masowy pierwiastków w cząsteczce:

- a) etanu
- b) etenu

Zadanie 20

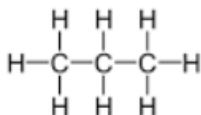
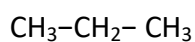
Oblicz skład procentowy propanu

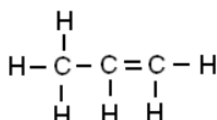
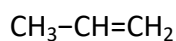
Przykładowe rozwiązania zadań

Zadanie 1

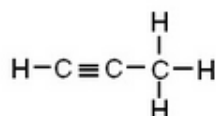
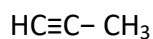
a) propan

b) propen

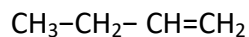
c) propyn

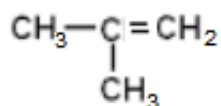

Zadanie 2

a)

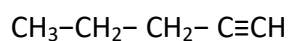

b)

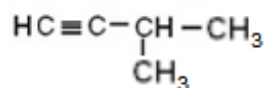

Zadanie 3

a)

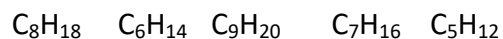

b)

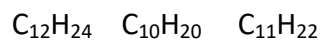

Zadanie 4

alkany:

alkeny:

alkiny:

Zadanie 5

Węglowodory należące do jednego szeregu homologicznego posiadają / nie posiadają takie same właściwości chemiczne

Węglowodory należące do jednego szeregu homologicznego różnią się / nie różnią się właściwościami fizycznymi

Zadanie 6

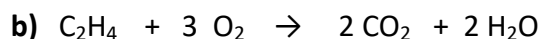
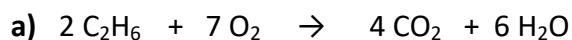
Wraz ze wzrostem długości łańcucha węglowego w alkanach:

rośnie masa cząsteczkowa   zwiększa się lotność   rośnie rozpuszczalność w wodzie
wzrasta temperatura wrzenia i topnienia   maleje gęstość   maleje aktywność chemiczna

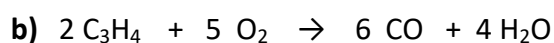
Zadanie 7

1	2	3	4	5
D	E	A	F	C

Zadanie 8

Zadanie 9

Zadanie 10

Zadanie 11

Wspólne dla wszystkich węglowodorów nasyconych są następujące właściwości:

są mało aktywne chemicznie są to ciecze ulegają reakcji polimeryzacji spalają się do dwutlenku węgla i pary wodnej rozpuszczają się w wodzie są składnikami gazu ziemnego między atomami węgla występują tylko wiązania pojedyncze

Zadanie 12

Spośród podanych poniżej określ podkreśl te, które charakteryzują eten:

jest alkenem jest alkanem to gaz to ciało ciekłe ulega reakcji spalania

należy do węglowodorów nasyconych odbarwia roztwór wody bromowej

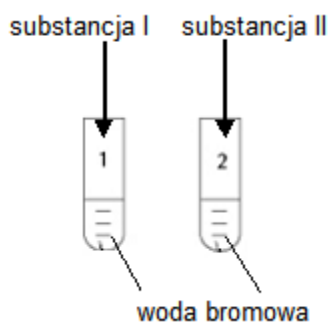
jest substancją mało aktywną

Zadanie 13

a) Wybrany odczynnik :

woda bromowa

b) Schemat doświadczenia

c) Obserwacje:

W probówce 1 woda bromowa odbarwiła się.

W probówce 2 zawartość probówki pozostaje brunatna.

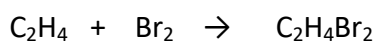
d) Wnioski:

Do probówki 1 dodano propen.

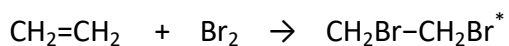
Do probówki 2 dodano propan.

Zadanie 14

a)

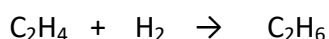

dibromoetan

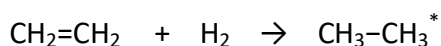

1,2- dibromoetan

b)

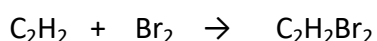
etan

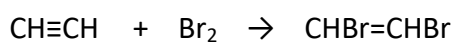
etan

Zadanie 15*

1 cząsteczka etynu reaguje z 1 cząsteczką bromu

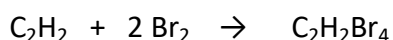
dibromoeten

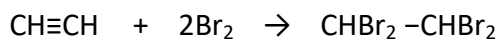
1,2- dibromoeten

1 cząsteczka etynu reaguje z 2 cząsteczkami bromu

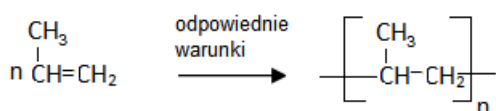
tetrabromoetan

1,1,2,2- tetrabromoetan

Zadanie 16*

reakcja polimeryzacji propenu:

propylen

polipropylen

Zadanie 17

- Produkty otrzymywane z gazu ziemnego to metan
- Produkty otrzymywane z węgla kamiennego to gaz koksowniczy i koks
- Produkty otrzymywane z ropy naftowej to: mazut, nafta, benzyna, oleje napędowe

Zadanie 18

$$m_{\text{at}} \text{C} = 12\text{u} \quad m_{\text{at}} \text{H} = 1\text{u}$$

$$m_{\text{cz}} \text{CH}_4 = 12 + 4 = 16\text{u}$$

alken o czterech atomach węgla to buten

$$m_{\text{cz}} \text{C}_4\text{H}_8 = 48 + 8 = 56\text{u}$$

Masa cząsteczkowa metanu wynosi 16u a butenu 56u.

Zadanie 19

stosunek masowy węgla do wodoru w cząsteczce etanu C_2H_6

$$m_{at} C = 12u \quad m_{at} H = 1u$$

$$m C = 24g$$

$$m H = 6g$$

$$\frac{mC}{mH} = \frac{24}{6} = \frac{4}{1}$$

stosunek masowy węgla do wodoru w cząsteczce etenu C_2H_4

$$m C = 24g$$

$$m H = 4g$$

$$\frac{mC}{mH} = \frac{24}{4} = \frac{6}{1}$$

Stosunek masowy węgla do wodoru w cząsteczce etanu wynosi 4 : 1

a w cząsteczce etenu 6 : 1

Zadanie 20

$$\underline{m_{at} C = 12u \quad m_{at} H = 1u \quad C_3H_8 - \text{propan}}$$

$$mC = 36u$$

$$mH = 8u$$

$$m_{cz} C_3H_8 = 36 + 8 = 44u$$

$$44u \quad ---- \quad 100\%$$

$$36u \quad ---- \quad x$$

$$x = 82\%$$

$$\% C = 82\%$$

$$\% H = 18\%$$

W cząsteczce propanu węgiel stanowi 82% a wodór 18% .

